

Dr. Leonida Novak,
Zavod RS za šolstvo

Dr. Sandra Mršnik,
Zavod RS za šolstvo

Delavnica

Intervju z dr. Zoro Rutar Ilc

Varno in spodbudno učno okolje

Pripravo študijskih skupin za učitelje razrednega pouka je spremljala ideja o tem, kako pripeljati strokovnjaka nekega področja na vse študijske skupine (le-teh je bilo 27 v osmih dneh). Prišli smo na idejo, da bi to lahko dosegli s posnetkom intervjuja. Tako smo zaprosili dr. Zoro Rutar Ilc, da spregovori o značilnostih vključujočega in spodbudnega učnega okolja. Z njo smo posneli intervju, ki je dostopen na: <https://drive.google.com/file/d/1ycwCEeh4YDUH5oAkFrZOC9XZERIwwIPx/view?usp=sharing>.

Ob ogledu intervjuja so učitelji razmišljali ob štirih iztočnicah:

1. K dobri vključenosti učencev in njihovi učni zavzetosti odločilno prispevajo ...
2. Ob vodenju učnega procesa je zelo pomembno vodenje razreda kot skupine, zlasti naslednje aktivnosti ...
3. Učenci najbolj cenijo učitelje, ki izražajo ...
4. Pri konfliktih in pojavu nasilja takoj in dolgoročno lahko ...

Dober odnos z učenci si zagotovimo s svojo celotno naravnostjo oziroma z načinom, kako med poučevanjem vodimo razred, kako komuniciramo z učenci in kako podpiramo njihovo vključevanje v pouk. Dober stik je trajen, prevladujoč odnos učitelja z razredom oziroma učenci je najboljša preventiva pred »nedisciplino«. Celotno v primerih zahtevnejših vedenjskih in čustvenih motenj je eno od prvih priporočil, da tisti, ki dela z učencem, če je le mogoče, vzpostavi z njim dober stik, saj je v dobrem stiku odziv učenca boljši.

Dr. Zora Rutar Ilc je dipl. psihologinja in doktorica sociologije in je zaposlena kot svetovalka na Zavodu RS za šolstvo. Njene izkušnje iz prakse so s področja svetovalnega dela v OŠ in OŠPP, na ZRSŠ pa se ukvarja z raziskovanjem in razvojem na različnih področjih šolstva, v zadnjih letih predvsem z vpeljevanjem sprememb, vodenjem skupinskih procesov ter z varnim in spodbudnim učnim okoljem. Je tudi avtorica in urednica številnih priročnikov, med drugim tudi priročnika *Vključujoča šola* ter urednica revije *Vzgoja in izobraževanje*. Deluje tudi kot NLP trener.

Slika 1: Dr. Zora Rutar Ilc, višja svetovalka Zavoda RS za šolstvo

Nekaj izsekov iz intervjuja

»Če gre za preproste (nemir, obračanje ...) neželene oblike vedenja, uporabimo repertoar stopnjevanja signalov. / ... / Ko najprej poiščeš očesni stik, po potrebi se približaš, omeniš na kratko, kaj se ti dogaja, se približuješ, in v primeru, da se še ne obrestuje, se začneš eksplicitno sklicevati na dogovore /... /, če še to ne gre, se dogovorimo za posledice, o katerih smo se tudi prej dogovorili. Pri večini to deluje, pri nekaterih ne ... in pri teh stopnujemo ukrep.«

Uporabna je metoda 4R, kjer se spomnimo na **RAZUMNO REAGIRAM, RAZLIKUJEM MED VEDENJEM IN OSEBO, skušam RAZUMETI RAZLOGE in REAGIRAM.**

»Najprej je treba presoditi, kako resna je situacija. Presoditi je treba ali je potreben odziv in koliko odziva. Za vsako malenkost nima smisla uporabiti najmočnejše reakcije / .../. Velika pedagoška modrost je, da vemo kdaj, koliko in kaj uporabiti. / .../ Ugotoviti je treba kaj je razlog, /... /, če tega ne vemo, ne moremo vedeti, kako učenca podpreti.

Večine stvari nam ne bo rešil svetovalni delavec, večino stvari lahko rešimo tisti, ki smo največ z učenci.

V praksi se pogosto meša konflikt in nasilje. / ... / Razlika med konfliktom in nasiljem je ogromna in terja popolnoma drugačen pristop, pogled, ukrepe. /... / Na eni strani je konflikt kot trenuten nesporazum med dvema, ki sta v neravnovesju / ... /. Treba se je slišati, razumeti perspektivi drug drugega, tudi če je ne odobravamo, potem iščemo soglasje, kompromis, naredimo dogovor, kako bomo ravnali drugič. / .../ Pri nasilju gre za neravnovesje moči, gre za ogroženost enega napram drugemu / ... / Tukaj se žrtve in povzročitelja ne sooča, ampak se ju takoj loči / /. Katerakoli odrasla oseba mora ločiti in zaščititi žrtev / ... /.

Mar mi je za učenca. To se je izkazalo kot najpomembnejši dejavnik za zmanjševanje nediscipline. Tisti učitelj, ki ima dober stik in ki kaže učencem, da mu je mar zanje, ima dokazano dve tretjini manj disciplinskih problemov.

Ključno sporočilo: v šolah ne delujemo samo s poučevanjem za znanja, pač pa z odnosi. Vse dobro in manj dobro se zgodi v odnosih. Odnosna kompetenca učiteljev in učencev je zelo podcenjena, v njej je izjemen potencial. / ... / Razredni učitelj je steber otrokovega razvoja, s tem na njegova ramena polagamo še večjo odgovornost, dejstvo je, da dobi otroka v najbolj dovzetnem obdobju, v najbolj ranljivi fazi.